

सिरहा नगरपालिका
मनसुन पूर्वतयारी कार्य योजना, २०७८

प्रदेश २
सिरहा नगरपालिका
सिरहा, नेपाल

मनसुन तथा कोभिड-१९ पूर्वतयारी कार्य योजना २०७८

प्रकाशन

सिरहा नगरपालिका

फोन नम्बर: ०३३-५२०१५८, ०३३-५२०२०६

इमेल: sirahamun2053@gmail.com

वेबसाइट: <https://sirahamun.gov.np/en>

प्रकाशन मिति: २०७८, असोज ५

विषयसूची

१) पृष्ठभूमी.....	४
क) कार्ययोजनाको उद्देश्य	४
ख) कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया	५
ग) नीतिगत,कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था	५
२) मनसुनः विपद् जोखिमको अवस्था.....	५
३) नगरपालिकामा मनसुन विपद्को अवस्थाः सम्भावित जोखिमको विश्लेषण	७
क) नगरपालिकाको परिचय	७
ख) विगतको मनसुनः विपद् जोखिमको अवस्था र विश्लेषण	८
ग) सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र.....	९
४) विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी.....	१३
क) पूर्वतयारी मुख्य योजना.....	१४
ख) प्रतिकार्य योजना	२०
ग) बाढी पूर्वसूचना तथा पुर्व चेतावनी योजना.....	२७
५) बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा	२८
क) श्रोत- साधनको वर्तमान अवस्था	२८
ख) विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता	३३
ग) बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन	३३
घ) स्रोत साधनको व्यवस्थापन	३४
ङ) अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य	३५
अनुसूची १: स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सम्पर्क विवरण.....	३६
अनुसूची २ : विपद् आएको खबर गर्न प्रभावित नगरपालिका वडा, नजिकको प्रहरी कार्यालय, चौकीहरु र स्वस्थ चौकीहरुको सम्पर्क विवरण	३७
अनुसूचि ३ : एम्बुलेन्स सेवा.....	३९
अनुसूचि ४ : नगरपालिकाका वार्डगत खुला ठाउँ.....	४०

१) पृष्ठभूमि

मनसुनी वर्षा, कमजोर भौगोलिक बनावट आदि कारणबाट नेपालमा मनसुनको समयमा बाढी, पहिरो लगायत अन्य पानी जन्य विपद्का कारण ठूलो जन धनको क्षति हुने गरेको छ। पहाडका फेदीहरू र तराईमा जलाधार क्षेत्रबाट बगेर आएको बालुवा तथा ग्रेगान थुप्रिनाले बस्ती र कृषि योग्य जमिन नष्ट भइरहेका छ। नदीका जल प्रवाह मार्गमा अतिक्रमण र बाढी प्रभावित तथा जलाधार क्षेत्रमा भूमिको अव्यवस्थित प्रयोगले गर्दा यस्ता समस्या अझ जटिल बन्दै गइरहेका छन्। यस प्रकारका विपद्को समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न सम्बन्धित निकायको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारीले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ। पूर्व अनुभवहरूले के प्रमाणित गरेका छन् भने आपतकालमा गरीने प्रभावकारी मानवीय प्रतिकार्यमा संलग्न निकायहरूको पूर्वतयारीको तह र उनीहरूको क्षमता तथा सबै तहमा उपलब्ध स्रोत साधनको ठूलो प्रभाव पर्दछ।

तसर्थ प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित जुनसुकै खालका मनसुन विपद्का घटनाबाट हुन सक्ने मानिसको जनधन तथा सम्पतिको क्षतिलाई न्यून गर्नका लागि पनि आपतकालीन पूर्वतयारीलाई मजबूत बनाउन जरुरी छ। मनसुन जन्य जोखिम व्यवस्थापन पद्धतिलाई विकासका विषयगत क्षेत्रमा मूलप्रवाहीकरण गरी विपद् उत्थानशील समाजको विकासको प्रयासलाई अघि बढाउनु जरुरी देखिएको छ। त्यसैले मनसुन जोखिम व्यवस्थापन गर्न स्थानीय स्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम उपयोग गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई सहभागितामूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी र जिम्मेवार बनाउन यो वर्षायामका लागि “मनसुन तथा कोभिड-१९ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८” तयार गरीएको छ।

क) कार्ययोजनाको उद्देश्य

यस कार्ययोजनाका मुख्य मुख्य उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- विपद् जोखिमको तथ्यांकका आधारमा यस वर्षको सम्भावित जोखिम आँकलन गर्न
- विपद् जोखिम आँकलनको आधारमा विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको पूर्वानुमान गर्न
- विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विषयगत क्षेत्र तथा सरोकारवाला निकायहरूको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना एकीकृत गर्न
- मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा समन्वयात्मक र एकीकृत क्रियाकलापहरू तय गरी सोहि अनुरूप कार्यान्वयन गर्न
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिकार्यका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू थप प्रभावकारिता ल्याई मानवीय र भौतिक/आर्थिक क्षति न्यूनीकरण गर्न

ख) कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया

यस कार्ययोजना तयार गर्दा अपनाइएका प्रकृयाहरूमध्ये मुख्य मुख्य प्रकृयाहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- आ.व ०७७।७८ को जिल्ला मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाको समीक्षा
- आ.व ०७७।७८ को जिल्ला मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना कार्यान्वयनको समीक्षा
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन विधयेक २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५, जिल्ला मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना लगायतका विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित कानुनी र नीतिगत प्रावधानहरूको अध्ययन विश्लेषण
- नगरपालिकामा आन्तरिक छलफल र अन्तरक्रिया
- नगरपालिका सम्बद्ध विषयगत शाखा, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५ बमोजिम तोकिएका विषयगत क्षेत्र (क्लष्टर मेकानिजम)का नेतृत्वदायी सरकारी निकायहरू, सुरक्षा निकायहरू र मानवीय सहायताका क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरूसँग (नेपाल रेड क्रस सोसाइटी) छलफल र अन्तर्क्रिया गरी प्राप्त लिखित कार्ययोजना

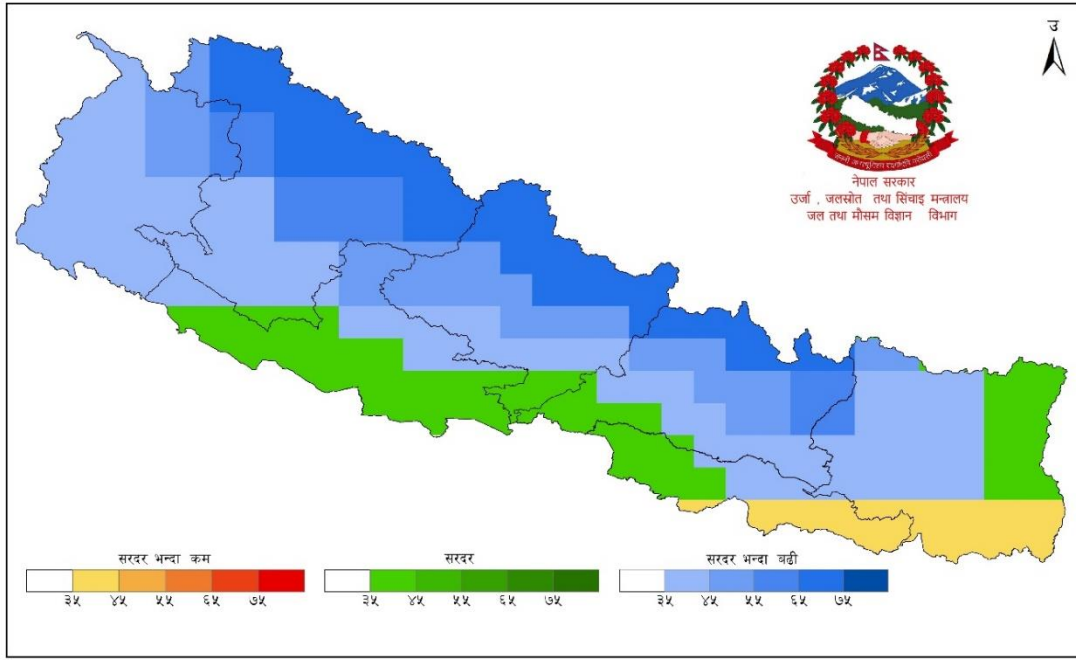
ग) नीतिगत,कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

यस नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन विधयेक २०७५ को आधारमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ। नगरपालिकामा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा इकाई स्थापना गरिएको छ। २२ वटा वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। यस नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। सो कोषमा आर्थिक वर्ष २०७८ मा नगरपालिका र अन्य श्रोतबाट गरी रकम रु .१ करोड ५० लाख जम्मा भएको छ। कोष सञ्चालन तथा परिचालनको लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि तर्जुमा गरिएको छ। यस बाहेक नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति ,ऐन ,नियम , मार्गदर्शन तथा आवश्यक मार्गदर्शनहरू बन्ने क्रममा रहेका छन्।

२) मनसुन: विपद् जोखिमको अवस्था

यस वर्ष नेपालमा साउनको दोस्रो र तेस्रो साता बाढी, पहिरो लगायत पानी जन्य अन्य विपद् एकै पटक खप्तिने सम्भावना देखिएको छ। कोभिड-१९ को दोस्रो लहर पनि यति बेला नै उत्कर्ष (Peaking) मा पुग्ने आंकलन गरिएको छ। जल तथा मौसम विज्ञान विभागले पूर्वानुमान गरे अनुसार यस वर्षको वर्षा गत वर्षहरूका तुलनामा औसतभन्दा बढी हुने देखिन्छ। SASCOF र नेपाल मनसुन फोरमले यस वर्ष मध्य र उच्च हिमाली भागहरूमा

सामान्य मनसुन भन्दा माथि हुन सक्ने, मध्य दक्षिणी र पूर्वी नेपालमा सामान्य मनसुन हुन सक्ने र दक्षिणी पूर्वी भागहरूमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुन सक्ने पूर्वानुमान गरेको छ। यस विश्लेषणका आधारमा बढी पानी पर्ने क्षेत्र तथा वहाव क्षेत्रमा यस वर्षको मनसुनमा विपद्का घटनाहरूमा उल्लेख्य वृद्धि हुने आँकलन गर्न सकिन्छ।

नक्शा १: सन् २०२१ को मनसुनी पूर्वानुमान / स्रोत: SASCOF र नेपाल मनसुन फोरम

यस वर्षको मनसुनमा सरदार भन्दा बढी वर्षाको साथसाथै केन्द्रीकृत (Concentrated) पानी पर्ने सम्भावना पनि देखिन्छ। छोटो समयमै अत्याधिक भारी वर्षा (Cloud Burst) भएको खण्डमा स्वाभाविक रूपमा जलजन्य विपद्का घटनामा वृद्धि हुन्छ। यस पटकको Pre-Monsoon मा अवर सागरमा उत्पन्न भएको 'ताउ-ते' आँधी र मध्यपूर्वी बंगालको खाडीमा रहेको न्यून-चापिय प्रणालीले उत्पन्न गरेको चक्रवात (Cyclonic Storm) का कारण भएको वर्षाले पनि केही जमिन भिजिसकेको हुँदा मनसुनी घटनाहरूमा बढोत्तरी हुने देखिन्छ। सीमावर्ती क्षेत्रमा भारत सरकारले बनाएको तटबन्ध, बाँध, अग्ला सडक, रेलमार्ग, ब्यारेज र नहर प्रणाली लगायत संरचनाले पनि तराईका बस्ती र खेतबारी धेरै जोखिममा छन्। यस्ता संरचनाले सीमावर्ती गाउँबस्तीमा बाढी (Floods), डुबान (Inundation), कटान (Bank Cutting), पटान (Sand Deposition)को जोखिम उच्च बनाइदिएको छ। प्रदेश नम्बर २ बाढीजन्य जोखिम अत्याधिक हुने आँकलन गरिएको छ।

३) नगरपालिकामा मनसुन विपद्को अवस्था: सम्भावित जोखिमको विश्लेषण

क) नगरपालिकाको परिचय

सिरहा नगरपालिका पूर्वी तराईको सिरहा जिल्लाको दक्षिण भागमा अवस्थित रहेको छ । भौगोलिक अवस्थाका हिसाबले २६ डिग्री ३५ मिनेट १८ सेकेन्ड उत्तर देखि २६ डिग्री ४२ मिनेट ५३ सेकेन्ड उत्तरी अक्षांश र ८६ डिग्री ८ मिनेट ४७ सेकेन्ड पूर्व देखि ८६ डिग्री १६ मिनेट १७ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । कुल क्षेत्रफल ९४.२ वकमि रहेको यस नगरपालिका सामुन्द्रिक सतह देखि करिब १०० मिटरको उचाईमा अवस्थित रहेको छ ।

यस नगरपालिका प्रदेश न. २ को सिरहा जिल्लामा अवस्थित छ र यहाँ २२ वटा वडा रहेका छन् । सिरहा जिल्लाको सदरमुकाम समेत रहेको यो नगरपालिका स्थानीय तह पुनः संरचनाका क्रममा वि. स. २०७३ सालमा साबिक सिरहा नगरपालिका, लगादियानी गाविस, लक्ष्मनिया गाविस, सम्हैठा गाविस, लगडीगोठ गाविस, हक्पारा गाविस मिलेर बनेको हो ।

नगरपालिकामा मनसुन विपद्को अवस्था

मनसुन अधिक सक्रिय भएपछि असार, साउन, भदौमा बाढी आउने गर्दछ। बाढीले अत्याधिक मात्रामा बोकेर ल्याएको बालुवा तथा ग्रेगान थिगेनाले नदीको बहने मार्ग उकासिदिन्छ। नदीनालाको अतिक्रमण, ढल निकासको उचित प्रबन्ध नहुनु, जथाभावी गरिएका जग्गा प्लटिड आदि कारणले बाढीको जोखिम झनै बढ्दो छ। पूर्वाधार निर्माण, विशेष गरी सीमामा सडक तथा रेलमार्ग तथा नहर प्रणालीको निर्माणले पानीको प्राकृतिक बहाव छेकेर भू-भागमा डुबान हुने गरेको पाइन्छ।

सिरहा नगरपालिकामा कमला, घुर्मी, बालन, मैनावती, खुट्टी, गगन, बेताहा, जीवा, भेदवा, र दिम्मा जस्ता प्रमुख नदि रहेका छन् । हरेक वर्ष वर्षायाममा यी नदिहरूमा पानीको बहाव बढी भइ बाढी, कटान, र डुबानको समस्या आउने देखिएको छ । यस जिल्लाको प्रमुख नदि, कमला नदिमा वि.स. २०४४, २०४८, २०५९, २०६१, २०७१, २०७४, र २०७६मा उल्लेखनीय रूपमा बाढी आई धनजनको ठुलो क्षति भएको तथ्यांकले बाताउँछ ।

यस नगरपालिकामा पनि वर्षेनी हुने अविरल वर्षाले गर्दा बाढी, कटान, डुबान हुन गई धनजनको क्षति हुने गरेको छ। साथै, वर्षताको समयमा बाढीको कारण सिराहा नगरपालिकाका विभिन्न सडकहरू वर्षाको कारण वन्द हुने तथा अवरुद्ध हुने गरेको पाइन्छ। मनसुनका बेला पानी र जीवाणुबाट संक्रमण हुने रोगका कारण वर्षेनी धेरैको ज्यान जाने गरेको छ। झाडापखाला, हैजा, कमलपित्त, घासप्रघास सम्बन्धी रोगबाट बर्सेनी हजारौ मानिसहरू र विशेष गरी बालबालिकाको मृत्यु हुने गरेको छ । मनसुनको समयमा डेङ्गु, कालाज्वर, झाडापखाला जस्ता पानीबाट हुने रोगहरू तथा सर्पदंशका कारण वर्षेनी धेरै ज्यान जाने गरेको छ। दुषित पानीको प्रयोग, जीवाणुहरूको

संक्रमण, खाद्य असुरक्षा, सचेतनाको कमी, लगायतका कारण महामारीका घटनाहरू दोहोरिएका छन्। पर्याप्त जनचेतनाको कमीका कारण र खानेपानीका स्रोतमा बाढी पसेर पानी प्रदुषित भइ यस्ता घटना हुने गरेका छन्।

ख) विगतको मनसुन: विपद् जोखिमको अवस्था र विश्लेषण

यस नगरपालिकाको विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरूमा बाढी, महामारी, हावाहुरी, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व, आगलागी, सुख्खा/खडेरी, शीतलहर, असिनापानी, चट्याङ, सडक दुर्घटना, आदि पर्दछन्। नगरपालिकाको विपद् तथा जलवायु योजना अनुसार बाढी प्रमुख विपद्को रूपमा रहेको छ। बाढी तथा मनसुन जन्य विपद्क कारण यस नगरपालिकाको ४, ५, ६, १२, १३, र १७ वडाहरू बढी प्रभावित हुने गरेको पाइएको छ।

विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण

यस नगरपालिकामा विगत तीन वर्षमा वर्षभरी घटेका आगलागी, बाढी, शीतलहर, जंगलि जनावर आक्रमण र सर्पदंशका कारण भएको मानविय क्षति सम्बन्धि विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: बाढीबाट भएको आर्थिक तथा मानवीय क्षति

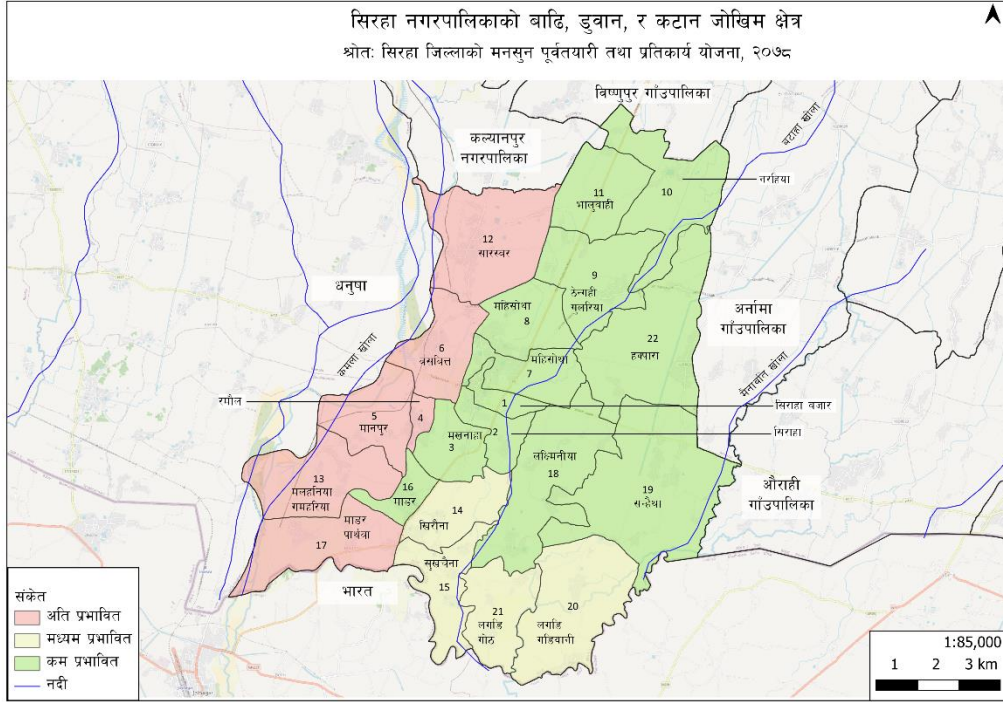
विपद्	साल	वडा	आर्थिक क्षति	मृत्यु	
बाढी	२०५२	४	४००००००		
		२०५६	३	६००००००	
			५	४५०००००	
			६	६००००००	
			१२	४००००००	
	२०६५	१३	२५०००००	१	
		१४	२००००००	१	
	२०७२	३	४००००००		
	२०७३	४	४	४००००००	
			५	३००००००	
			६	३००००००	
			१२	४००००००	
	२०७४	१०	१०	३०००००००	
			१२	२०००००००	
			१५	२०००००००	
			१६	२०००००००	
			२२	२०००००००	
	२०७६	२	२		
			५	२०००००	
			६	२०००००	

		११		
		१३	१५०००००	
		१४	२००००००	
		२०	२०००००	
	२०७७	४	४००००००	
		जम्मा	१६५१०००००	२
सर्पदश	२०४५	१३		१
		१४		१
	२०४७	१३		१
		१४		१
	२०६८	६		२
	२०७०	११		१
	२०७५	१५	४००००	
		१६	४००००	
		२२	४००००	
			जम्मा	१२००००

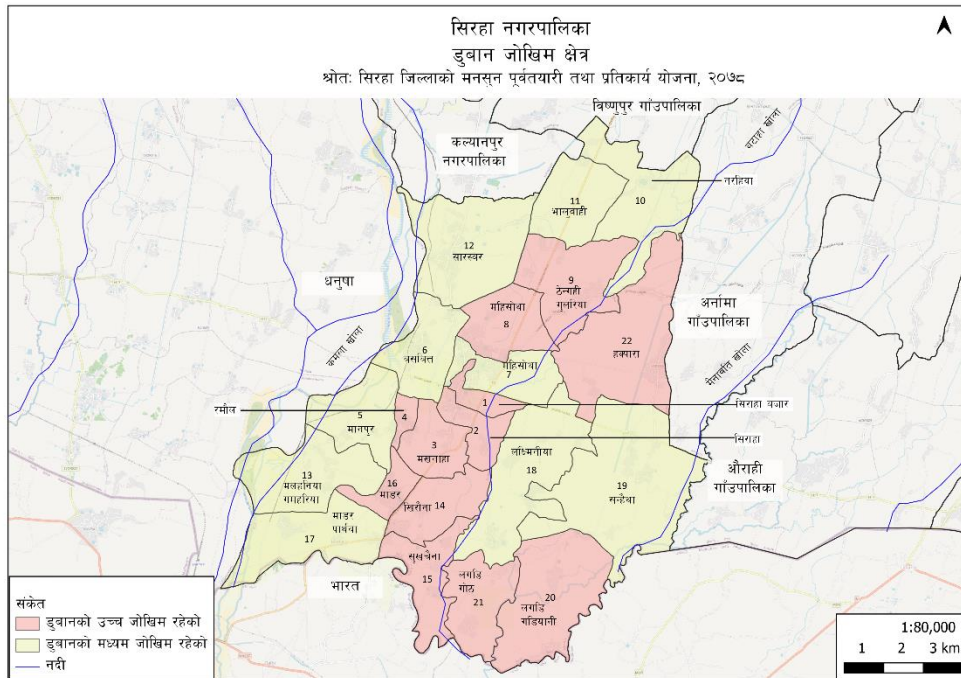
श्रोत: स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना, २०७७ (सिरहा नगरपालिका)

ग) सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

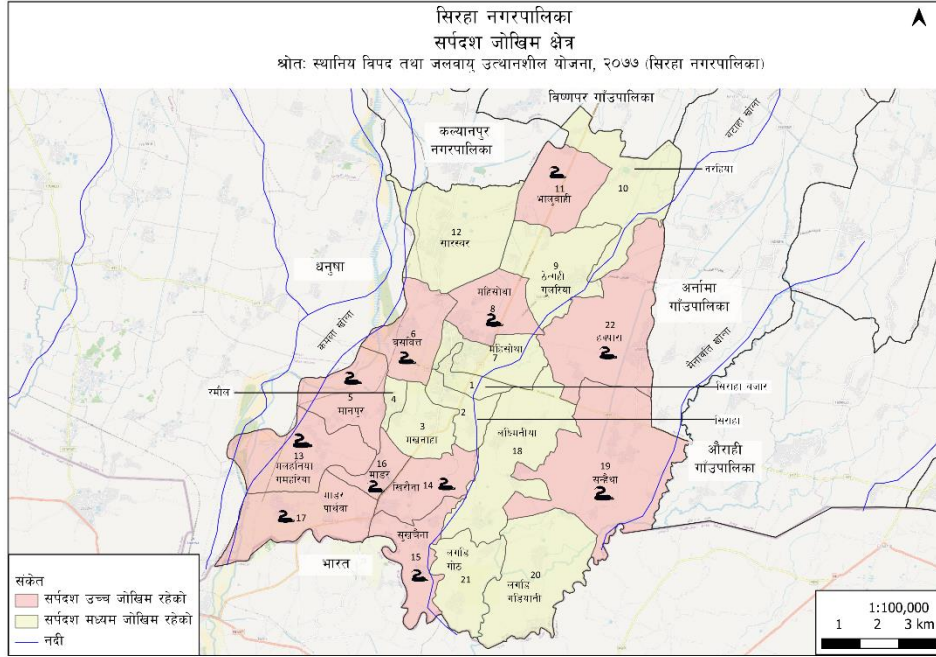
यस नगरपालिकाका वडा नं. १२, ६, ५, १३, १७ बाढी जोखिममा रहेका छन्। मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८, सिरहा जिल्लाको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७, र स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७७ जस्ता विपद सम्बन्धि विभिन्न योजनाहरूबाट तथ्यांक लिई सिरहा नगरपालिकाको सम्भावित प्रभाव क्षेत्र निम्नबमोजिम तयार पारिएको छ ।

नक्शा २: सिरहा नगरपालिकाको बाढी, डुवान, र कटान जोखिम क्षेत्र / स्रोत: सिरहा जिल्लाको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८; सिरहा जिल्लाको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७

नक्शा ३ : २०७८ को डुवान जोखिम क्षेत्र / स्रोत: सिरहा जिल्ला को मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना , २०७८

नक्शा ४: २०७८ को सर्पदश जोखिम क्षेत्र / स्रोत: (LDCRP, २०७७)

त्यसैगरी, नगरपालिकाभित्रका टोलहरूको बाढी संकटसन्नाटाको स्तरीकरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २: नगरपालिकाभित्रका टोलहरूको बाढी संकटसन्नाटाको स्तरीकरण

वडा	टोल	उच्च संकटासन्न	मध्यम संकटासन्न	न्युन संकटासन्न
१	जानकी टोल		✓	
	बजार टोल		✓	
	पासमान टोल		✓	
	दास टोल		✓	
	शिव टोल		✓	
	एभरग्रीन टोल		✓	
२	बडकी टोल		✓	
	छोटकी टोल		✓	
३	रमौल		✓	
	मखनाहा		✓	
५	खरसल्लाह	✓		
	मानपुर	✓		
	बाटीटोल	✓		
	रमौल		✓	
६	बसविटा		✓	
	पासवान टोल	✓		
	महरा टोल	✓		
	दास टोल		✓	
	कठकोल्वा	✓		
७	संस्था चौक		✓	
	पुरनदही		✓	

	मलाहटोला		✓	
	मेसतर टोल		✓	
	सल्हेस टोला		✓	
	लवका टोल		✓	
८	पुर्व नमो टोल		✓	
	उत्तर टोल		✓	
	मेसोथा टोल		✓	
९	ठेंगही		✓	
	गुलरिया		✓	
१०	नरहिया		✓	
	ठेंगही		✓	
	पदमपुर		✓	
११	भलुवाही पदमपुर		✓	
	हनुमाननगर			✓
१२	कटी	✓		
	बजार टोल	✓		
	गम्हरीया		✓	
	छरापटी	✓		
	मल्लाह टोल	✓		
	नटवाटोल			✓
	हटियाटोल			✓
	महादेव मन्दिर नजिकको कामती टोल	✓		
	धनटोली			✓
	सारस्वर	✓		
१३	गमहरिया	✓		
	मलहानिया	✓		
	खरसलवा	✓		
	लभका टोला	✓		
	फुलवरिया	✓		
१४	खिरौना		✓	
	प्रसाही		✓	
	सुन्नरटोली		✓	
	सुन्नरटोली		✓	
	प्रसाही भोटीया			✓
१५	मार्डर बजार			✓
	सुनरटोली		✓	
	सुखचैना		✓	
	बुधौरा	✓		
१६	मार्डर		✓	
१७	माडर		✓	
	खैरटोका	✓		
	लचका टोल इतरवा	✓		
	पटेरवा	✓		
	महराटोल	✓		
१८	तारा पर्ता टोल		✓	
	झादव टोल		✓	
	कुशमी टोल		✓	
	लवका टोल		✓	
	लक्ष्मीया टोल		✓	
	इटारी टोल		✓	

१९	सहोरवा टोल	✓		
	जेगिमा टोल	✓		
	धवहा टोल	✓		
२०	लगडी गदीयानी		✓	
	सिकाज्योती		✓	
	कटी	✓		
	लक्ष्मीनिया		✓	
२१	लक्ष्मीनिया		✓	
	किशमीरीया	✓		
	पिरा	✓		
	लगडी		✓	
	पासमान	✓		
२२	हकपाडा		✓	
	औराहा			✓
	सागरपुर	✓		

स्रोत: स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना, २०७७; छलफल

४) विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस नगरपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिमका ८ वटा विषयक्षेत्र निर्धारण गरी देहाय बमोजिमका कार्य जिम्मेवारी प्रदान गरेको छः

तालिका ३: विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने सरकारी निकाय तथा सम्पर्क विवरण

क्र.स.	विषयगत क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व गर्ने सरकारी निकाय
१	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	शाखा: नगर प्रमुख नाम: अशेश्वोर यादव सम्पर्क नं.: ९८५२८५४०००
२	खाद्य तथा कृषि	शाखा: कृषि नाम: राम चलितर यादव, रामदेव यादव सम्पर्क नं.: ९८४२८९४५४०, ९८४२९९७६४५
३	स्वास्थ्य तथा पोषण	शाखा: स्वास्थ्य शाखा नाम: मोहम्मद इद्रिस रैन सम्पर्क नं. ९८५२८३४४५७
४	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	शाखा: विपद तथा वातावरण शाखा नाम: सुरेश चोरवार सम्पर्क नं.: ९८५२८३२९७६
५	आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री	शाखा: विपद तथा वातावरण शाखा नाम: सुरेश चोरवार

		सम्पर्क नं.: ९८५२८३२९७६
६	संरक्षण तथा सुरक्षा	शाखा: प्रशासन शाखा नाम: बलिराम यादव सम्पर्क नं. ९८५२८२५१११
७	आपत्कालीन शिक्षा	शाखा: शिक्षा शाखा नाम: कासिन्द्र यादव सम्पर्क नं. ९८५२८३१९९१
८	शीघ्र पुनर्लाभ	शाखा: स्वास्थ्य शाखा नाम: मोहम्मद इद्रिस रैन सम्पर्क नं. ९८५२८३४४५७

क) पूर्वतयारी मुख्य योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ। सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूमा विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन र औजार, सीप विकास, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरू समावेश गरिएका छन्। यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नु पनि विपद् पूर्वतयारी कार्य नै हो। विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयक्षेत्रगत रूपमा सामान्य पूर्वतयारीको कार्ययोजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छः

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ४: समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका को कार्यलय, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति,
२	खोज तथा उद्धारका लागि गठित टोलीको निमित्त तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिकाको कार्यलय, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपालि सेना , नेपाल प्रहरी, सशत्र प्रहरी, नेपाल रेड क्रस सोसाइटि
३	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण ,मर्मत र व्यवस्थापन गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका को कार्यलय, रेड क्रस सोसइटि, नेपाली सेना
४	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका को कार्यलय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
५	बाढी बचन र बचाउन सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी अद्यावधिक सूची तयार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका को कार्यलय, नेपाल रेड क्रस सोसाइटि
६	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची प्रकाशित गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका को कार्यलय
७	आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रूपमा प्रयोग गर्ने स्थानको लागि चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, विस्तार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका को कार्यलय
८	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू निर्माण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका को कार्यलय, नेपालि सेना , नेपाल प्रहरी, सशत्र प्रहरी
९	बाढी, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याड, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका को कार्यलय, नेपाल रेड क्रस सोसाइटि, Sabal Nepal , नेपाल पत्रकार महासंघ
१०	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नेपालि सेना , नेपाल प्रहरी, सशत्र प्रहरी
११	पुर्व सूचना तथा पुर्व चेतावनीका प्रणाली तयार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नगरपालिका को कार्यलय, नेपाल रेड क्रस सोसाइटि

खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ५: खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरू पहिचान गर्ने साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका क्षेत्र भित्र	कृषि शाखा, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, वडा कार्यलयहरू, सिरहा उद्योग वाणिज्य संघ, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारण गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	प्रभावित ठाउँमा	कृषि शाखा, वडा कार्यलयहरू, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुबन्ध करार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका क्षेत्र भित्र	कृषि शाखा, वडा कार्यलयहरू, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
४	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे विषयक्षेत्रका सदस्यहरू बीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	प्रभावित ठाउँमा	कृषि शाखा, वडा कार्यलयहरू, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ६: स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने	हरेक महिना , औषधिको गुण अनुसार	प्रभावित क्षेत्र	स्वास्थ्य शाखा, सिरहा जिल्ला अस्पताल र नगरपालिका क्षेत्र को सबै स्वास्थ्य चौकि, UNICEF
२	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची तयार गर्ने	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	प्रभावित क्षेत्र	स्वास्थ्य शाखा, नेपाली सेना , नेपाल प्रहरी, सशत्रु प्रहरी, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी

३	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक दक्ष मानव संसाधनको सूची तयारअद्यावधिक/ गर्ने	वडा संख्या र जनसंख्या अनुसार	नगरपालिका को सबै क्षेत्र	सबै वडाहरू, नगरपालिकाको कार्यालय, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने	नियमित	प्रभावित क्षेत्र	सबै वडाहरू, स्वास्थ्य शाखा, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, UNICEF
५	कोभिड-१९ महाव्याधी लगायत महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	नगरपालिका को सबै क्षेत्र	सबै वडाहरू, स्वास्थ्य शाखा, नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, UNICEF

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता विषय क्षेत्रको पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ७: खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन पियुष जस्ता, औषधिको उचित भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	प्रभावित क्षेत्र मा	स्वास्थ्य शाखा, महिला तथा बालबालिका शाखा, स्थानिय विपद् समिति, UNICEF
२	सरसफाईका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	प्रभावित क्षेत्र मा	जिनसि शाखा, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरमा बनेको क्लब
३	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गरी चालु अवस्थामा राख्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	सबै नगरपालिका क्षेत्र	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन शाखा, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
४	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने	निरन्तर	सबै नगरपालिका क्षेत्र	योजना शाखा, प्राविधिक शाखा, सबै वडाहरू,

आपत्कालीन आश्रय र गैर—खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालिन आश्रयस्थल र गैरखाद्य सामग्री विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ८: आपत्कालीन आश्रय र गैर—खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	प्रभावित क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, रेड क्रस सोसाइटी
२	सम्भावित आपत्कालीन अवस्था आईपरेमा तुरुन्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने।	आवश्यकताअनुसार	प्रभावित क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् समिति, रेड क्रस सोसाइटी
३	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल पुलिस, नेपाली सेना , सशत्रु प्रहरी
४	गैर-खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	प्रभावित क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, रेड क्रस सोसाइटी
५	विपद् प्रभावित स्थान वा खुल्ला क्षेत्रमा शिविर सञ्चालन गर्ने स्थानमा सवारी साधनको प्रवन्ध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	प्रभावित क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति
६	अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	मनसुन सुरुहुनु भन्दा अगाडी	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाली सेना , नेपाल प्रहरी, रेड क्रस सोसिटि, वडास्तर युवा क्लवहरू

संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ९: संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकायसंस्था/
१	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवम् प्रकाशन गर्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा)
२	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तै: डिग्निति किट) खरिद गरी भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	प्रभावित क्षेत्र	नगरपालिकाको कार्यलय, रेड क्रस सोसाइटी
३	उमेर, शारीरिक र अपाङ्गताको अवस्था अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गरी लागू गर्ने।	तत्काल	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा), स्थानिय समन्वय समिति, सबै वडाहरू
४	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने।	प्रत्येक वर्ष १ पटक	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा), शिक्षा शाखा
५	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयक्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्नेगराउने/	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	नगरपालिकाको कार्यलय, स्थानिय समन्वय समिति, स्थानिय विपद् समिति, सबै वडाहरू

आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालिन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १०: आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	बाढीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आंकलन गर्ने।	वर्षको १ पटक	प्रभावित क्षेत्र	शिक्षा शाखा, नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू
२	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्र	UNICEF, शिक्षा शाखा, नगरपालिकाको कार्यलय, सबै वडाहरू

३	शीतलहरबाट विद्यार्थीमा हुनसक्ने प्रभावहरूको बारेमा विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्र	नगरपालिकाको कार्यालय, सबै वडाहरू
४	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्र	शिक्षा शाखा, सुचना तथा प्रविधि शाखा, सबै वडाहरू

शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने शीघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका ११: शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, शौचालय र हातेपम्प व्यवस्था गर्ने।	निरन्तर	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	योजना शाखा, सामाजिक विकास शाखा, स्थानिय विपद् समिति, सबै वडाहरू
२	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू जस्तै:) सडक, खानेपानी, विजुली आदिअवरूद्ध (भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्न तत्काल प्राविधिक टोली परिचालन गर्ने।	निरन्तर	प्रभावित क्षेत्रमा	प्राविधिक शाखा, योजना शाखा, सामाजिक विकास शाखा,
३	सम्भावित विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शीघ्र मूल्याङ्कनको लागि टोली गठन गरी प्रशिक्षण दिने।	प्रत्येक वर्ष एक पटक	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	आर्थिक विकाश शाखा, सबै वडाहरू
४	सम्भावित विपद्बाट कृषि ,रोजगारी ,पशु , व्यवहार लगायतका ,पर्यटन ,उद्योग ,सेवा क्षेत्रमा पर्ने सक्ने असरहरू न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप तय गरी कार्यन्वयन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	नगरपालिका को सबै क्षेत्रमा	कृषि शाखा, सामाजिक विकास शाखा, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, प्रधानमन्त्री स्वरोजगार योजना शाखा, आर्थिक विकाश शाखा

ख) प्रतिकार्य योजना

यस अन्तर्गत खोज ,उद्धार र स्थानान्तरण तथा विपद् पश्चात् परिस्थिति सामान्य नहुन्जेल सम्म गर्नुपर्ने प्रतिकार्य र शीघ्र पुनर्लाभका कार्यहरू पर्दछन्। यसमा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चालनुपर्ने खोज ,उद्धार ,

उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण र राहत वितरणका क्रियाकलापहरू समावेश गरिएका छन्। विपद् प्रतिकार्यका लागि गठित विषयक्षेत्रहरू परिचालन गर्न तपशिल बमोजिमका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छः

विपद् प्रतिकार्य गर्न समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी योजनाहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

तालिका १२: समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्जन्य घटना घटेमा वा घट्ने यकिन भएमा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सम्पूर्ण, विषयक्षेत्र
२	विपद्ले प्रभाव पारेको तथा जोखिममा रहेका व्यक्ति तथा समुदाय र महत्वपूर्ण सम्पत्ति सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सूरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति
३	विपद्मा परी घाईते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराई रहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी गर्ने।	तत्काल	सूरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली र स्वयंसेवक
४	तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरीक्षण गर्ने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष पेश गर्ने।	विपद् पश्चात घण्टा भित्र ७२	सर्वेक्षण टोली
५	विपद्बाट मृत्यु भएमा सोको तथ्याङ्क र लगत तयार गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने र शव हस्तान्तरणव्यवस्थापन/गर्ने।	विपद्को समयमा	सूरक्षा निकाय, उद्धार टोली, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी स्वयम् सेवक
६	पीडित समुदायलाई थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुऱ्याउन अन्य विषयक्षेत्र र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/विषयक्षेत्र,
७	बहुक्षेत्रगत सर्वेक्षण गरी क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको विषयक्षेत्र केन्द्रित प्रतिवेदन(प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने।	विपद् पश्चात दिन भित्र ७	सर्वेक्षण टोली/सम्बन्धित, नेपाल रेडक्रस, शाखा, वडास्तरीय समिति, सोसाईटी विषयक्षेत्र
८	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने र तर्जुमा गरिएको योजना कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/सम्बन्धित शाखा, तथा विषयक्षेत्र
९	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त	विपद् पश्चात तत्काल	नगरपालिका/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति,

	गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने।		वडा ,वडास्तरीय समिति कार्यालय
१०	विपद्को सङ्कटकाल घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष सिफारिश गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

प्रकोपबाट सिर्जित विपद्मा प्रतिकार्य गर्न खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १३: खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	कृषि शाखा र विषयक्षेत्रका सदस्यहरू
२	विपद्बाट प्रभावित भएकाहरूलाई खाद्यान्न वितरण गर्ने।	विपद्को पहिलो दिन	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा ,वडा कार्यालय
३	सर्वेक्षण टोलीको सिफारिसको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गरी निर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने।	दोस्रो दिन देखि निरन्तर	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा ,कृषि शाखा , वडास्तरीय समिति
४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री अपुग हुने देखिएमा तत्काल खरिद गरी आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका , स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति , विषयक्षेत्र
५	प्रतिकार्यका लागि नगरपालिकाको क्षमताले नभ्याउने भएमाथप सहयोगका लागि जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा थप सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	नगर प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
६	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमास्थानीय तहमा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय तथा अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति , विषयक्षेत्र
७	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदनस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने।	प्रतिकार्यको आधारमा कम्तिमा एक पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १४: स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
२	विपद्को घटनामा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखाविषयक्षेत्र ,
३	स्थानीय स्तरमा उपचार हुन नसक्ने घाईते तथा विरामीलाई नजिककोस्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्न स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखाशिक्षा , विषयक्षेत्र ,विद्यालय ,शाखा
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा , विषयक्षेत्र
६	गर्भवती महिला ,सुत्केरी ,बालबालिकाज्येष्ठ नागरिक तथा , अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा , विषयक्षेत्र
७	औषधी ,सूरक्षाका सामग्री ,पिपिड सेट)सर्जिकल मास्क , स्यानीटाइजर ,साबुन(तथा उपकरण थर्म)ल गन,भेन्टिलेटर,फ्रिज , टेष्टिङ्किट (लगायतका सामग्रीहरू पहिचान गरी सोको व्यवस्था गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका/स्वास्थ्य शाखाविषयक्षेत्र

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १५: खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा
२	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी एकाई, विषयक्षेत्र
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सरसफाई एकाई, विषयक्षेत्र
४	पियुस क्लोरीन जस्ता ,खानेपानी शुद्धिकरणका औषधी तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि हाईजिन किट वितरण गर्ने र सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी र सरसफाई एकाई , ,शिक्षा शाखा विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
५	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा , विषयक्षेत्र

आपत्कालीन आश्रय र गैर—खाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १६: आपत्कालीन आश्रय र गैर—खाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा , ,विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
२	पहिचान भएको सुरक्षित स्थानमा आश्रय वा वासको लागि अस्थायीसंरचना निर्माण गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	पूर्वाधार विकास शाखा ,वडा कार्यालय , विषयक्षेत्र ,नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
३	आवश्यक गैरखाद्य सामग्रीको वितरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा , ,विषयक्षेत्र ,वडा कार्यालयनेपाल रेडक्रस सोसाईटी

४	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	निरन्तर	विषयक्षेत्रका समूह सदस्यहरू
---	---	---------	-----------------------------

संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १७: संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,विषयक्षेत्र
२	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला ,सुत्केरी ,बालबालिका ,अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै र आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,विषयक्षेत्र
३	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने।	अवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,विषयक्षेत्र
४	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तै: डिग्निटी किट वितरण गर्ने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,विषयक्षेत्र
५	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आंकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,स्वास्थ्य शाखा , विषयक्षेत्र
६	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	सामाजिक विकाश शाखा (महिला तथा बालबालिका शाखा) ,विषयक्षेत्र

आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शिक्षा क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १८: आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	शिक्षा शाखा , विषयक्षेत्र
२	प्रकोपबाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठनका सामग्रीहरूको विवरण तयार गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	शिक्षा शाखा , ,विद्यालयविषयक्षेत्र
३	विद्यालय ३ दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा (तीन) आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रवन्ध मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा , ,विद्यालयविषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुचारू गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा , ,विद्यालयविषयक्षेत्र
५	शिक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	शिक्षा शाखा , विषयक्षेत्र

शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

तालिका १९: शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
२	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुचारू गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
३	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गरी सेवा सुचारू गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

४	विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा परेको प्रभाव लेखाजोखा गरी शिघ्र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	विपद् पश्चात तीन महिना भित्र	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
५	शिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

ग) बाढी पूर्वसूचना तथा पुर्व चेतावनी योजना

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयक्षेत्र अन्तरगत पर्ने बाढी पुर्वसूचना तथा पुर्व चेतावनीका लागि निम्न बमोजिमका कार्यहरू संचालन गरिनेछः

तालिका २०: बाढी पूर्वसूचना तथा पुर्व चेतावनी योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	मनसुन पुर्व सूचना सम्बन्धि वडा समिति तथा वडा स्थितरीय स्वमसेबकलाई प्रशिक्षण दिने	मनसुन पुर्व	नगरपालिका, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
२	मनसुन पुर्व अनुमान सम्बन्धि नियमित सूचना प्रवाह गर्ने, भैपरी आउने बाढीको जोखिम र लिनु पर्ने सतर्कताबारे सूचना प्रवाहीकरण गर्न मिडियालाई सहि खबर दिई संचार क्षेत्रलाई परिचालन गर्ने; स्थानीय एफ. एम हरुबाट बाढीबाट बच्न सन्देशहरू प्रसारण गर्ने	मनसुनको समय तथा पुर्व	नगरपालिका, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
३	कमला नदीको रानीवास (सिन्धुली) र त्रिव्रिया (धनुषा) स्थित जल सतह मापन केन्द्रमा बाढीको जल सतह चेतावनी तथा खतरा तह पार गरेको खबर आए पश्चात वडा तथा समुदयमा सूचना प्रवाह गर्ने	मनसुनको समय तथा पुर्व	विपद् फोकल पर्सन, नगर स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
४	जोखिम क्षेत्रका वडाहरूमा माइकिंग गरि समुदायलाई सुरक्षित क्षेत्रमा जान चेतावनी दिने	मनसुनको समय तथा पुर्व	नगरपालिका, विपद् तथा वातावरण शाखा र संचार ग्रीह
५	बाढीको पुर्व सूचना तथा पुर्व चेतावनीका लागि मोबाइलमा मेसेज पठाउने	जल सतह खतरा तह पार गरेको खबर आए पश्चात	नगरपालिका, विपद् तथा वातावरण शाखा र संचार ग्रीह

५) बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

क) श्रोत- साधनको वर्तमान अवस्था

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयक्षेत्रका आधारमा गरिएको छ। यस नगरपालिकामा विपद्जन्य घटनाहरूमा सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध श्रोत साधन तथा सामग्रीहरूको विद्यमान अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छः

तालिका २१: सिरहा नगरपालिकामा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	ब्लान्केट	२००
२	एस्काभेटर	१
३	दमकल	१
४	फायर एक्सटिगुइसर	३
५	प्राथमिक उपचार किट	२
६	गइति	१५
७	लाइफ ज्याकेट	५०
८	प्यारासिटामोल	१५०००
९	सेफ्टी हेल्मेट	५०
१०	त्रिपाल	१५०
११	वो. आर. यस.	२०००

तालिका २२: सिरहा नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा भएको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	लाइफ ज्याकेट	२-७ वटा सम्म
२	सेफ्टी हेल्मेट	२-७ वटा सम्म
३	प्राथमिक उपचार किट	१
४	स्ट्रेचर	२
५	स्विमिंग ट्युब	२-३
६	पम्प	१
७	मेगाफोन	१

तालिका २३: जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	ब्लान्केट	१०
२	बाल्टिन	२०
३	फायर एक्सटिगुइसर	१०
४	प्राथमिक उपचार किट	४
५	गइति	१८
६	गम बुट	२५
७	हथौडा	१३
८	लाइफ ज्याकेट	९७
९	टोर्च लाईट	२५
१०	दसना	३०
११	मेगाफोन	११
१२	सेफ्टी हेल्मेट	२५
१३	बेल्चा	१६
१४	स्ट्रेचर	७
१५	टेन्ट	१०
१६	स्विमिंग ट्युब	१६

तालिका २४: नेपाल रेड क्रस सोसाइटीमा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	आम्बुलेन्स	५
२	ब्लान्केट	१०००
३	बाल्टिन	३२०
४	खन्ती	४
५	फायर एक्सटिगुइसर	१५
६	प्राथमिक उपचार किट	४०
७	गइति	४
८	लुगा	३००
९	हथौडा	४
१०	हाईजिन किट	१००
११	लाइफ ज्याकेट	९१
१२	दसना	३००
१३	मेगाफोन	१६
१४	सेफ्टी हेल्मेट	३०

१५	बेलचा	४
१६	स्ट्रेचर	७
१७	त्रिपाल	३००
१८	टेन्ट	२
१९	भाडा	३००
२०	रबर बोट	१

तालिका २५: जलश्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजनमा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	गइति	२
२	बेलचा	१
३	हथौडा	१
४	त्रिपाल	५
५	ग्याब्रियन मेस	छ
६	जियो ब्याग	छ
७	सिमेन्टको बोरा	२००००

तालिका २६: बहादुर श्रीशेर गण सदरमुकाम सुरक्षा गुल्ममा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	लाइफ ज्याकेट	१५
२	मेगाफोन	१
३	सेफ्टी हेल्मेट	१५
४	बेलचा	१५
५	स्ट्रेचर	१
६	टेन्ट	३
७	मोटर बोट	२
८	रबर बोट (OBM सहित)	२ (१)
९	रेस्क्यु डोरी	१५० मि.
१०	हुक	५
११	आगलागी रेस्क्युका लागि फलाप्पर	५
१२	स्विमिंग ट्युब	१०
१३	हावा भर्ने पम्प	१

तालिका २७: श्री ससस्त्र प्रहरी बल नेपाल नो ७ गण हेक्वा सिरहा सन्धैठामा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	फायर एक्सटिगुइसर	५
२	फायर सुट	१
३	प्राथमिक उपचार किट	१
४	हथौडा	१०
५	सिंढी	१
६	लाइफ ज्याकेट	१००
७	मेगाफोन	८
८	सेफ्टी हेल्मेट	२५
९	बेल्चा	१०
१०	स्ट्रेचर	२
११	त्रिपाल	८
१२	टेन्ट	२
१३	रबर बोट	१
१४	मोटर बोट	१
१५	प्याडल	१७
१६	पम्प	२
१७	श्रो ब्याग	५
१८	स्त्याटिक रोप	१ रोल
१९	रेस्क्यु डोरी	१ रोल
२०	रबर ट्युब	९
२१	साधारण डोरी	५० मी.
२२	दाईनामिक डोरी	१
२३	आगो ब्लान्केट	२
२४	लाईट पोर्टेबल पम्प	१
२५	चेन स मसिन	१
२६	शीत हार्नेस	२
२७	साईरन	१

तालिका २८: सिरहा जिल्ला अस्पतालमा रहेको खोज तथा उदार सामाग्री विवरण

सिनं.	सामानको नाम	उपलब्ध परिमाण
१	ब्लान्केट	४००
२	आम्बुलेन्स	२
३	बाल्टिन	४५०
४	लुगा	८०
५	फायर एक्सटिगुइसर	१५
६	हाईजिन किट	९०
७	सिंढी	१
८	दसना	९०
९	प्यारासिटामोल	१६८०००
१०	प्लास्टिक पन्जा	१००००
११	स्ट्रेचर	६
१२	त्रिपाल	२
१३	प्लास्टिक रोल	२००

लाइफ ज्याकेट
४३०+

सेफटी हेल्मेट
२२५+

एम्बुलेन्स
७+

स्ट्रेचर
४५+

टेन्ट
१८+

वारुण यन्त्र
१

फायर सुट
३

फायर एक्सटिगुइसर
६५+

मेगाफोन
६०+

सिंढी
१७+

तस्बिर १: सिरहा नगरपालिकाका विभिन्न कार्यालयसंग भएका स्रोत तथा साधनको न्यून संख्या

श्रोत: विपद पोर्टलको लागि गरिएको फिल्ड सर्भेबाट संकलन गरिएको तथ्यांकमा आधारित

ख) विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

यस नगरपालिकामा विपद्जन्य घटनामा सबै विषयक्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन्।

तालिका २९: विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

सि. न	दक्ष जनशक्ति	नगरपालिका	नेपाल प्रहरी	रेडक्रस नगर शाखा	सशस्त्र प्रहरी	नेपाली सेना	अन्य सघंसस्था
१	प्राथमिक उपचारक	२५	१		१	२	सबल नेपाल (१०)
२	खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने		१५	१०	४०-५०	३९	
३	पूर्व सूचना प्रणालिमा तालिम प्राप्त व्यक्ति	२	-		-	-	

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण हेरफेर भईरहन सक्ने हुँदा सबै विषयक्षेत्रले विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान जनशक्तिको तथ्याङ्क नियमित रूपमा अद्यावधिक गरी एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि विपद् व्यवस्थापन शाखामा पठाउनु पर्नेछ।

ग) बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन

विपद्जन्य घटनाहरूमा प्रतिकार्यका लागि गैरखाद्य सामग्रीहरू र सोको भण्डारण स्थल र मानवीय सहायता स्थलको लागि देहाय अनुसारको व्यवस्था गरिएको छ:

गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

विपद्का घटनाहरूमा प्रतिकार्यका लागि गैह्र खाद्य सामग्रीहरूको गोदाम (भण्डारण स्थल) नगरपालिका कार्यालय तथा नेपाल रेड क्रस सोसाइटी कार्यालयमा रहेको छ।

तालिका ३०: गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

क्र.सं.	विवरण	स्थान	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	नगरपालिका कार्यालय	सिराहा बजार	सुरेश चोरबार	९८५२८३९७६
२	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सिराहा बजार	अशोक यादव	९८५२८३२९७८

मानवीय सहायता स्थल

तालिका ३१: सिरहा नगरपालिकाका मानवीय सहायता स्थल

क्र.स.	नाम	वडा नं.	स्थान	क्षमता
१	आकस्मिक सेफ सेल्टर	५	खर्सलवा, मानपुर	५००
२	सेफ भवन	२०	सिका ज्योति टोल, लगादिगदियानी	५००
३	आपतकालीन सेफ शेल्टर	१७	पटेर्वा	५००
४	आकस्मिक शिविर टहरा	११	भालुवाही	५००

थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत

माथि उल्लिखित विद्यमान स्रोत साधनका अतिरिक्त विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रहरूलाई आवश्यक पर्ने थप स्रोत, साधन र उपकरणको विवरण तथा सोको अनुमानित लागत देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका ३२: थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत

आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरण	थप सङ्ख्या वा परिमाण	अनुमानित रकम (रु)
जस्ता		२०,०००/-
बेल्चा	१०	५,०००/-
कोदालो	१०	५,०००/-
त्रिपाल	३०	३०,०००/-
डोरी		२०,०००/-
खाद्यान्न		२,००,०००/-
लाइफ ज्याकेट	५०	७५,०००/-
बोरा		१०,०००/-

घ) स्रोत साधनको व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनका लागि यस नगरपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेट पर्याप्त भएमा विषयक्षेत्रलाई बजेटको आवश्यकता र उपलब्धताका आधारमा रकम निकास गरिनेछ। कोषमा पर्याप्त बजेट उपलब्ध नभएको अवस्थामा स्वीकृत वार्षिक बजेटबाट यस्तो रकम उपलब्ध गराईनेछ। स्वीकृत क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने कार्य वडा कार्यालय मार्फत् हुन सक्ने अवस्थामा यस्तो रकम सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराईनेछ।

नगरपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयन सम्भव नहुने क्रियाकलापको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ। साथै थप आवश्यक सहयोगका लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था स्थानीय सामाजिक, सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरिनेछ।

ड) अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कल्याणपुर नगरपालिकासँग सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ। यस्तो सहयोग विशेषगरी बाढीको समयमा प्रतिकार्यका लागि एम्बुलेन्स तथा अत्यावश्यक मानवीय सहायता सामग्रीको उपयोगमा केन्द्रीत हुनेछ। अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ।

नेपाल सरकार, प्रदेश तथा जिल्ला स्थित कार्यालयहरूबाट समेत विपद् प्रतिकार्यको लागि स्रोत, साधन प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ। जिल्ला वि जिल्ला स्थित अन्य गैर सरकारी निकाय निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ। जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

अनुसूची १: स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सम्पर्क विवरण

सि. न	नाम थर	पद	सम्पर्क ठेगाना	सम्पर्क नं. मो. टेलिफोन
१	अश्वेश्वोर प्रसाद यादव	अध्यक्ष		९८५२८२४०००
२	डा. नमिता यादव	सदस्य	सिराहा ८	९८४२८२४००१
३	बलराम यादव (प्रसशाकिय अधिकृत)	सदस्य	सिराहा नगरपालिका	९८५२८२५१११
४	भुवानेश्वोर झा (जि .प्र . का. प्रतिनिधि)	सदस्य	सिराहा ६	९८४२८४५८६७
५	बिनय कुमार शाह (भौतिक विकाश शाखा)	सदस्य	सिराहा ६	
६	बिनोद कुमार कामति (भौतिक पूर्वाधार विकाश शाखा)	सदस्य	सिराहा २	९८५२८९०२१२
७	धनिकलाल यादव (सामाजिक विकाश शाखा)	सदस्य	सिराहा १०	९८०५९५५७३३
८	धिरेन्द्र मौरवैता (वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा)	सदस्य	सिराहा १५	९८१४७०९५९१
९	आशिश यादव (नेपाल कांग्रेस पार्टी)	सदस्य	सिराहा १६	९८५२८३०३१४
१०	देवेन्द्र गोशिवार (ने. क. पा .)	सदस्य	सिराहा नगरपालिका	
११	बिजय कुमार यादव (ज. स.पा.)	सदस्य	सिराहा ५	
१२	राजदेव यादव (नेपाल रेड क्रोस सोसाइटी जिल्ला सभापति)	सदस्य	सिराहा नगरपालिका	
१३	प्रमोद पोदार (व्यापार बाणिज्य संघ अध्यक्ष)	सदस्य	सिराहा २	९८५२८३००२३
१४	बद्री नारायण यादव (प्रतिनिधि पत्रकार संघ)	सदस्य	सिराहा २	
१५	सुरेन्द्र कुमार कामती (पत्रकार)	सदस्य	सिराहा ९	९७४३०१९१८८
१६	सुरेश चोरबार (विपद् फोकल पर्सन)	सदस्य	सिराहा ७	९८५२८३२९७६

अनुसूची २ : विपद् आएको खबर गर्न प्रभावित नगरपालिका वडा, नजिकको प्रहरी कार्यालय, चौकीहरु र स्वस्थ्य चौकीहरुको सम्पर्क विवरण

तालिका: वडा अध्यक्षको सम्पर्क विवरण

वडा न.	नाम	सम्पर्क नम्बर
१	महेश कुमार यादव	९८०७७६४२०२
२	दिपक कुमार यादव	९८१५७१३२६१
३	राम बहादुर मण्डल	९८४२८४४७१९
४	इजहारल हक	९८६२८०१६१७
५	सुरेन्द्र यादव	९८२७७४००२४
६	विजय कुमार यादव	९८५२८३११००
७	उपेन्द्र शाह	९८५२८३०५३७
८	नागेश्वोर गोइते	९८६०७१३६९५
९	हरिदेव यादव	९८१९९६७१५५
१०	जुगल किशोरी कामति	९८०५९५५७३३
११	बिनोद कुमार कामति	९८४२८३५२१२
१२	सन्तुधन शाह	९८०३८५१६१२
१३	सचिन्द्र कुमार शाह	९८५२८३४५०२
१४	देव रंजन गोइते	९८१२०९९५०५
१५	धनिक लाल यादव	९८१४७०९५५१
१६	बिरेन्द्र मोर्वैता यादव	९८५२८३०३१४
१७	महेन्द्र प्रसाद यादव	९८६१६४७२३१
१८	रामसोगारथ यादव	९८६२९९०४२६
१९	गोपाल प्रसाद यादव	९८५२८३४५१३
२०	रामचन्द्र यादव	९८११७१३९८६
२१	सुरेन्द्र मण्डल	९८१७७६४२६८
२२	आशाराम यादव	९८४३४६४३१९

तालिका: प्रहरी कार्यालय र चौकीहरूको सम्पर्क विवरण

वडा न	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं. मो. टेलिफोन
१	वडा प्रहरी कार्यालय "ख"	९८५२८७०१०६
७	बहादुर श्रीशेर गण सदरमुकाम सुरक्षा गुल्म	०३३५२०७९७
७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय सिरहा	९८५२८९०१०४
७	ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	९८५२८९०१६०
१४	प्रहरी चौकी खिरौना	९८५२८८००५१
१७	इलाका प्रहरी कार्यालय, सिरहा	९८५२८७०१०५
१९	सन्धैठा प्रहरी चौकी	९८५२८७०१०८
१९	श्री ससस्त्र प्रहरी बल नेपाल नो ७ गण हेक्वा सिरहा सन्धैठा	९८५२८७२१३०, ९८५१२७२१२६
२०	प्रहरी चौकी लगादी गदियानी	९८५२८८००५२
२०	श्री ससस्त्र प्रहरी बल नेपाल, बोर्डर आउट पोस्ट, लगादी गदियानी	९८५१२७२४१४
२१	प्रहरी चौकी लगाडी गोठ	९८५२८८००५३

तालिका: स्वास्थ्य संस्थाको सम्पर्क विवरण

वडा न	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र सिरहा	९८२९७५५७४१
२	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र सिरहा	९८००८५७९११
३	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र मखनाहा	९८११७६७७७९
४	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र रमौल	९८०५९२१८५१
५	स्वास्थ्य चौकी मानपुर	९८४४३२३३७२
६	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र बस्बिता	९८४२८३५४०१
८	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र महिसोथा	९८२५७३१४८१
९	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र गुलरिया	९८६२८५८२१८
१०	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र नरैहिया	९८१७७५४२९९
११	स्वास्थ्य चौकी भालुवाही	९८४२१११५१६
१२	स्वास्थ्य चौकी सारस्वर	९८१९७१३६५६

१३	मल्हनिया गम्हरिया स्वास्थ्य चौकी	९८१९९३३९८०
१४	स्वास्थ्य चौकी खिरौना	९८१०८४१६४०
१५	सुखचैना हेल्थ पोस्ट	९८१४९७८६१९
१६	माडर स्वास्थ्य चौकी	९८६०२२७७८८
१८	लछमिनिया स्वास्थ्य चौकी	९८०७७१५७०२
१९	सन्हैठा स्वास्थ्य चौकी	९८४२८५९७८५
२०	लगडी गदियानी स्वास्थ्य चौकी	९८४२८५०९४५;९८०५९०३३६५
२१	लगदिगोठ स्वास्थ्य चौकी	९८६२८०३२७२
२२	स्वास्थ्य चौकी हक्परा	९८१५७६४८४५
७	सिरहा जिल्ला अस्पताल	०३३-५२००६४; ०३३-५२००६५
१६	चन्द्र नारायण यादव मटर्निटी अस्पताल	०३३-४६००००

अनुसुचि ३ : एम्बुलेन्स सेवा

सि. न	कार्यालय वा सस्था	एम्बुलेन्स संख्या	सम्पर्क नं. मो./टेलिफोन
१	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	५	०३३५२००९५
२	श्री कर्ण क्लिनिक प्रा लि सिरहा	१	०३३५२०५६६
३	जिल्ला अस्पताल, सिरहा	२	०३३५२००६४, ०३३५२००६५
४	चन्द्र नारायण यादव मटर्निटी अस्पताल	१	०३३४६००००
५	सन्हैठा पोली क्लिनिक	१	९८०७७१५७०२

अनुसुचि ४ : नगरपालिकाका वार्डगत खुला ठाउँ

वडा	खुला ठाउँ	छेत्रफल	खानेपानी छ वा छैन	शौचालय छ वा छैन	कैफियत
७	श्री सुर्य नारायण सत्य नारायण मोर्वैता यादव क्याम्पस	४.५ बिघा	छ	छ	
१	श्री चन्द्र (प्राविधिकमाध्यमिक विद्यालय)	१ बिघा	छ	छ	
१२	श्री सरस्वर्नाथ माध्यमिक विद्यालय	१ बिघा	छ	छ	
१६	श्री लालजी शकुन्तला माध्यमिक विद्यालय माडर	१० कत्था	छ	छ	
१४	शंकर रंगशाला	२ बिघा	छैन	छैन	
९	ठेङ्गही चौर	२ बिघा	छैन	छैन	